

РАЗВИЈАЊЕ ЉУБАВИ ПРЕМА ЧИТАЊУ У МОДЕРНОМ ДОБУ

Софија Митрић, школски библиотекар

ОШ „Браћа Стефановић”, Неузина

и-мејл: zosiabd@yahoo.com

Сажетак: У борби са савременим изазовима, чини се да књига и читање губе битку, али можда заљубљеници у измаштане светове ипак могу да се боре са изазовима.

Кључне речи: љубав према читању, електронска књига, екранизована књига

Напомена: Текст је у деловима објављиван на личном блогу ауторке:

<http://rubiesbooks.wordpress.com/>

Основно наставно средство сваке наставе је матерњи језик, односно језик на ком се држи час. Језик је једна од оних ствари које се подразумевају, које су увек присутне, па самим тим и заборављамо њихов значај. У данашње време култура говора је веома запостављена. Један од фактора који је допринео томе је и криза читања. Поставља се питање: Колико редовна настава помаже у развоју културе говора? Ако се узме у обзир да су, ради уштеде времена, контролни задаци све више писмени, а да је све мање усменог одговарања, да деца све мање читају текстуалне задатке, а све више очекују од наставника да им каже шта треба да се уради у задатку, и ако се узме у обзир целокупна ситуација и тренд у друштву, ко онда треба да буде одговоран за развој читалачке културе код деце?

На школама је све тежи задатак, јер деца од куће практично не носе никакву љубав према писаној речи, а усмену користе само онолико колико морају. Речник наше деце је из

генерације у генерацију све сиромашнији. Једино што се обогаћује су позајмљенице из енглеског језика, односно из компјутерске терминологије, али су чак и те позајмљенице искривљене. Шта се десило са нашим богатим и предивним књижевним језиком? Шта би рекли један Андрић или Шантић да чују колико мало речи користимо данас?

Са гледишта једног школског библиотекарa, види се колико деца у ствари мало читају дела „праве” књижевности. Узимају се само књиге из обавезне школске лектире, оне се износе из библиотеке, али питање је да ли се читају. Све већа усмереност младих и деца према модерним технологијама не би била толико забрињавајућа да деца знају како да истражују и да правилно користе те погодности које им ново доба пружа. Осим „боцкања” и „лајковања” и проналажења игрица, деца данас ништа друго ни не раде на интернету. Настанак електронских књига ускоро може да постане безначајан ако не научимо децу да их читају. У ствари, ако их не научимо да желе да их читају. Појава интернета није, како је замишљено, приближила људе знању, него их је удаљила од њега. Све што нас интересује можемо да нађемо на *Гуглу*, али обично сви стискају први линк који им је понуђен и ту се њихова претрага завршава. Ниједно дете неће довести у питање веродостојност података које пронађе на првом линку, нити ће прегледати још неки да упореди податке. Критичко мишљење практично и не постоји, а деца нису у стању да разликују битно од небитног.

Шта један школски библиотекар, професор језика, професор разредне наставе или било који други запослени у школи може да уради по овом питању? Да ли можемо да преузмемо одговорност за овај проблем и да ли можемо да се потрудимо да га отклонимо?

Недавно сам чула анегдоту о шестогодишњем дечаку који је отишао у госте на село, па је после, као најјачи утисак, зачуђено причао васпитачици и другарима како на селу немају кабловску. Са његове тачке гледишта, ово је сасвим нормална реакција. Од његовог рођења, у њиховом стану постоји кабловска, те му је она с тога једна најобичнија свакодневна ствар, исто као што је мојој генерацији био телевизор или књига. Деца данас одрастају уз ствари које су нама у детињству биле незамисливе. Мобилни телефони, компјутери, интернет, игрице... све на дохват руке. За њих је књига нешто потпуно старомодно. Без обзира што им стално причамо о вредности писане речи, за њих је то ипак у неку руку непојмљиво. Оно што ми као одрасли никако не смемо да заборавимо јесте да

су се времена променила и да не треба да прилагођавамо децу нашем систему вредности, него треба ми да се прилагодимо новом добу и да у њему упућујемо децу на праве вредности. Један од начина за то је популаризација књиге у електронском облику или екранизоване књиге. Једном, када успемо да их заинтересујемо, моћићемо да их упутимо и на штампане књиге.

Данас велики број деце има компјутере, таблете, андроиде и сличне уређаје преко којих могу да читају књиге. Можемо да их упутимо, за почетак, на велики број сајтова са којих могу да преузму бесплатне књиге у текстуалном или *PDF* формату. Као што већини нас књига није ужитак ако нема мирис папира, тако је њима занимљивије да гледају у екран, него да држе у рукама неку стару поцепану књигу. За оне који преферирају мобилне телефоне, постоји велики број бесплатних читача за андроид и „ајпед” уређаје. Наше је да децу упутимо на изворе, а њихово да бирају шта им више одговара. У времену огромних могућности, потпуно је некорисно упућивати децу само на штампане изворе.

Као један од начина упућивања деце на електронске књиге, а самим тим и развоја љубави према читању, можемо да употребимо школску лектуру. Пронађите на интернету пар линкова за преузимање одређене књиге и потражите који од електронских читача имају ту књигу у својој библиотеци, или им објасните како могу да преузму књигу са компјутера на телефон и да је отворе у е-читачу. Ово је нешто што може да уради сваки професор матерњег језика, али и сваки школски библиотекар, који може да понуди детету линкове као опцију уместо штампане књиге. Већини деце ће то бити занимљивије од позајмљивања књиге из библиотеке. На овај начин, осим љубави према читању, код деце се развија и информатичка писменост, истраживачки дух и способност континуираног учења.

Нека деца ће и даље желети да читају штампану књигу, али треба им предочити какве све могућности данас постоје. Електронска књига ни у ком случају не искључује штампану књигу, она је допуњује. Данас деца могу да бирају начин на који ће читати, па зашто онда не бисмо то искористили да привучемо што већи број читалаца?

Сваки школски библиотекар ће потврдити чињеницу да популарност појединих књижевних дела нагло расте после њихове екранизације. Последњих година су све популарнији: *Зона Замфирова, Ивкова слава, Шешир професора Косте Вујића, Хари*

Потер, Господар прстенова... Оно што ми можемо да урадимо у библиотеци јесте да „пустимо” неку од ових, или неку мање популарну екранизацију књижевног дела. После наставе, на секцији, на замени, кад год можемо. А после тога треба понудити деци књигу, штампану или електронску. Деца ће сигурно бити заинтересованија за читање те књиге, него неке друге коју ћемо им усменим путем препоручити.

Иако су се времена променила, значај писане речи је остао исти. Читањем се развија речник, машта и креативност. Једино што треба да променимо је приступ новим читаоцима. Не очекујмо од деце да се приближе нама, приближимо се ми њима, искористимо „њихов” начин за „наш” циљ. Успех ће бити заједнички и многострук!